

Piemērojamais likums pārrobežu ārpuslīgumiskām saistībām

Publicēts: 04.02.2020.

To, kuras valsts materiālās tiesību normas piemērojamas, lai noskaidrotu tiesību un pienākumu kopumu, kas izriet no kādām ārpuslīgumiskām attiecībām, Eiropas Savienības līmenī nosaka [Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija regula \(EK\) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām](#) (turpmāk – Roma II).

Roma II darbības joma un tajā neietilpstošie jautājumi uzskaitīti regulas 1. pantā. Jēdziens “ārpuslīgumiska saistība” ir autonomas, tāpēc tulkojams, vadoties no Roma II ietvertā skaidrojuma, tās sistēmas, mērķa un Eiropas Savienības Tiesas prakses.

Ar ārpuslīgumisku saistību būtu jāsaprot jebkāda saistība, kas veidojusies bez pušu savstarpējas labprātīgas vienošanās. Saistība, ko puses nav brīvprātīgi uzņēmušās. Roma II attiecas uz kaitējumu, kas nav līgumsaistību pārkāpuma sekas, bet gan kaitējums no neatļautas rīcības tās visplašākajā nozīmē – darbības, bezdarbības, kas aizliegta ar likumu, kā arī netaisnas iedzīvošanās, neuzdotās lietvedības, pirms līguma sarunām.

Roma II respektē pušu autonomiju. Noteiktos apstākļos atļauts pusēm pašām izvēlēties to ārpuslīgumiskajai saistībai piemērojamo likumu. Tie var būt ne vien Eiropas Savienības dalībvalsts, bet arī kādas trešās valsts tiesību akti.

Ja puses nav izdarījušas izvēli par piemērojamo likumu, piemērojamā likuma noskaidrošanai rūpīgi jāvērtē lietas apstākļi. Roma II regulā galvenais piesaistes faktors ir kaitējuma rašanās vieta. Pamatnoteikums paredz, ka ārpuslīgumiskām saistībām, kuras izriet no neatļautas darbības, piemērojami tās valsts tiesību akti, kurā kaitējums radies, piemēram, tās valsts tiesību akti, kurā sabojāta manta vai kurā ticis uzturēts personas bankas konts, no kura prettiesiski nopludināti finanšu līdzekļi. Tajā pašā laikā no pamatnoteikuma ir paredzēti vairāki izņēmumi attiecībā uz īpašām ārpuslīgumiskām saistībām, piemēram, produktatbildību, intelektuālā īpašuma aizskārums, nodarīto kaitējumu videi.

Savukārt, ja konkrētais gadījums ir ciešāk saistīts ar citas valsts tiesību aktiem, var tikt piemēroti šī ciešāk saistītās valsts tiesību akti, piemēram, ārpuslīgumiskajās attiecībās iesaistīto personu kopīgās mītnes vietas likums.

Tādu starptautisko konvenciju, kuras saturs kolīziju normas par ārpuslīgumiskām saistībām un kurām dalībvalstis pievienojušās pirms Roma II pieņemšanas, piemērošanu Roma II neskar. Piemēram, Latvijai ir saistoša [1971. gada 4.maija Hāgas Konvencija par ceļu negadījumiem piemērojamo likumu](#) un šai konvencijai ir prioritāte pār Roma II.

Roma II attiecas uz notikumiem, kas radījuši kaitējumu pēc 2009. gada 11. janvāra.

Roma II ir saistoša visām Eiropas Savienības dalībvalstīm, izņemot Dāniju.

<https://www.tm.gov.lv/lv/piemerojamais-likums-parrobezu-arpusligumiskam-saistibam>